

11.82
1241

СРПСКА АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЕТНОСТИ
ИНСТИТУТ ЗА СРПСКОХРВАТСКИ ЈЕЗИК

НАШ ЈЕЗИК

НОВА СЕРИЈА

Књ. XI, св. 3—4.

БЕОГРАД, 1961.

ПРИЛОЗИ И ЊИХОВ ОДНОС ПРЕМА ПРИДЕВИМА И ПРИДЕВСКИМ ЗНАЧЕЊИМА

Циљ овог излагања јесте да подсети на неке особености у вези с правим и привидним прилошким формацијама, које су досад биле недовољно уочене или о којима није довољно дискутовано. Разуме се да питање прилога, и непроменљивих речи уопште, очекује код нас далеко опширнију студију. Овде ће се, у општим цртама, указати на следећа три момента: 1) прилог као носилац значења у предикату или као део предиката уопште; 2) придевске сложенице чији је први део само привидно прилог и, напореда с тим, слични спојеви у којима је придев ближе одређен правим прилогом испред себе; 3) настајање прилога од придева.

I

Основно правило о прилозима гласи да су то речи које ближе одређују глаголе, придеве и друге прилоге¹. Међутим, граматика је уочила да код прилога могу постојати и друкчије службе. Неки од њих (прилози за количину) стоје у функцији именица; при одређивању количине прилог постаје управни део синтагме, док појам чија се количина одређује стоји као зависни део, наслањајући се на прилог: „много људи“, „доста времена“ и сл. Јасно је да је „много“ у „много људи“ — с обзиром на реакцију коју захтева — по својој служби исто што би била овде и именица „мноштво“. Понекад се функција прилога поклапа са функцијом везника (обично код прилога за узрок: „стога“, „отуд“, „зато“; за поређење: „већ“, као и неки други); неки прилози служе и као партикуле („међутим“,

¹ „И, ређе, именице ... (нпр.) „по-јунак“ у српским дијалектима“, .А Белић, О језичкој природи и језичком развиту, Београд 1941, 23.

„само“, „ваљда“)². Поред тога постоје и укрштања прилошке и предлошке службе, али више у појединим лексичким случајевима него као принцип. Речи „после“, „ван“, „више“ и др. могу бити и прилози и предлози. Речи као „овамо“, „упомоћ“ и др. јављају се и као прилози и као узвици. Такве појаве спадају пре у проблематику вишезначности и вишефункционалности одређених речи него међу питања о реченичним службама прилога и његових подврста, јер су могућности за таква пребацавања ограничене.

Прилоге налазимо и као носиоце исказа у предикату, тамо где осим њих и глагола, сведеног на празну глаголску реч (спону), може и не бити других речи. Реченице с таквим предикатима могу бити безличне и личне.

Имамо обрте као: „добро је“, „касно је“, „сувишно је“. У сличним обртима може, додуше, стајати и именица („истина је“, „факат је“), али то не значи да су споменути прилози ту у именичкој служби. Ни именице ни прилози не стоје овде у функцији која им по њиховој природи одговара, већ врше улогу предиката, заједно с оном глаголском речју која, према нормама нашег језика, стоји у предикату обавезно. Пошто су ове реченице безличне, тј. немају субјекта, оне су целе представљене самим предикатом. Оне, наравно, могу бити проширене и извесним предикатским додацима: „О в д е је добро“ или „Сувишно је да се говори“.

Реченица сличног значења може гласити и овако: „То је добро“. Често се јавља недоумица да ли овде „добро“ представља прилог или придев. Јер је логично помислити да је овако употребљена реч „добро“ атрибут уз заменицу средњег рода „то“, која представља субјекат. Мало анализе показује да је у питању ипак прилог. Прво, постоје одиста случајеви када се реч типа „добро“ у оваквом положају мора схватити као атрибут, али су то онда друкчији случајеви, што се нарочито запажа при даљем проширењу: „То је добро и солидно, а ово рђаво и не вреди ништа“. Питање на које би оваква реченица дошла као одговор гласило би: „Какво је (или какō је) то?“ Али у исто овако уобличеној реченици позиција речи „добро“ може бити и прилошка, а сама реченица долази онда као одговор на питање „Какō је то?“ Може се питати и „Како си ти?“ (а не: „какав си“, „каква си“), „Како је овде?“

² В.: М. Стевановић: Граматика српскохрватског језика, Нови Сад 1954, 111—113. и 116—118.

(одговор: „Добро сам“, „Добро је“), а сем тога, у истоветном положају као показана реч „добро“, могу стајати и други, недвосмислени прилози: „То је залуду“, „То ми је снеруке“, „Све је то узпразно“, затим „То је много“, где јасно осећамо да ово није придев „много“ у средњем роду већ прилог итд. Најјаснију потврду за прилошку природу речи у овом спорном положају пружају случајеви када се прилог и придев средњег рода (у неодређеном виду) разликују по акценту. Такву ситуацију немамо код речи „добро“, јер она у оба случаја гласи „добрѡ“; али зато имамо примере као: „То је дете лепѡ“ према: „То је лѣпѡ“. Позиција коју разматрамо мора, дакле, бити прилошка, што, разуме се, не значи да сваки прилог може стајати у њој. Постоји, нпр., прилог „глуво“ („Кораци глуво одјекују“), али се са прилошком вредношћу та реч не може употребити у реченици „Глуво је“ или „То је глуво“. Тачније омеђивање те позиције и указивање на семантичке групе прилога који у њој могу да стоје изискивало би подробнију расправу³.

Осим случајева где се као субјекат јавља заменица „то“ која упућује на садржај контекста, постоје и случајеви са разним другим субјектима, изреченим или неизреченим. Управну реч у предикату, па и цео предикат, не рачунајући глаголску спону, опет представља прилог: „Здраво да си“, „У образ је сјетно, невесело“ или „Добро је слуга твој“⁴. За примере као што су прва два Т. Маретић каже да се ту прилози могу заменити придевима, док у примерима сличним трећем од наведених то није могућно. Заменљивост је, у

³ О сличним проблемима у вези с руским језиком говори опширно Е. Галкина Федорук у својој књизи „Безличные предложения в современном русском языке“, Москва 1958, у поглављу „Безличные предложения со сказуемым из безлично-предикативных слов на „-о“, 266 и д. Она расправља о „предикативном члану“, у примерима типа „досадно је“, „тужно је“, „касно је“ и сл. Галкина Федорук устаје против тврђења да су ово прилошке речи; по њеном мишљењу то је једна посебна, засада неискристалисана категорија са значењем стања. Али не смемо заборавити да су специфичности руског језика друкчије него код нас: због одсуства глагола „бити“ као глаголске споне у презенту, речи „досадно“, „тужно“ (рус. „скучно“, „грустно“) примају на себе сву предикативност: оне саме значе оно што у нашем језику значи „досадно је“, „тужно је“. Вероватно се такво осећање у руском пренело временом на перфекат и на футур („было скучно“, „будет грустно“), где псмoћни глагол данас служи за овремењавање а не за предикативизацију, за којом се не осећа потреба. Стога се овим речима и може у руском језику признати друкчија вредност.

⁴ Примери са коментаром из књиге Т. Маретића, Граматика и стилистика хрватскога или српскога књижевног језика, изд. Загреб 1931, 448—449.

ствари, зависна од значења таквих прилога и од реченичног значења уопште. Ако се при употреби придева добива исто значење, данашњи књижевни језик даје предност придеву: рећи ће се да је неко сетан и невесео у лицу а не „сетно, невесело“. Уосталом, специјално у овом примеру и дијалекатска рекција „у образ“ указује на некњижевни карактер реченице. У реченици „Слуга је добро“ реч „добро“ се уопште не може заменити са „добар“, јер се тиме сасвим мења значење. Али је случај као „Здраво да си“ или „Ми смо здраво“ најпоучнији за нас: он указује на извесну начелну разлику између прилошког и придевског исказа. Без тешкоћа се може рећи и „Ми смо здраво“ и „Ми смо здрави“. Међутим, конструкција са прилогом представља одраз нешто друкчијих асоцијација него кад се каже „Ми смо здрави“, иако је разлика малена. При употреби прилога жели се истаћи стање у којем неко пребива, које влада у нечијем животу („Ми се осећамо здрави“, „Ми живимо у здрављу“) а не толико један од квалитета субјектових; дакле — „начин на какав сад постојимо“ а не „какви смо сад“. Зато се у оваквој позицији и јављају само прилози који значе стање субјекта, мада и они ретко; а казивање као „Он је румено“ немогућно је замислити, пошто руменило није стање него особина. Као што рекосмо, овај начин изражавања није чест. За нас је необичан пример „У образ је сетно, невесело“, иако су сета и невеселост стање; прво, ако је неко само у лицу сетан, то већ није стање него само једна карактеристика субјекта; друго, врло ће се тешко рећи чак и без тог ограничења, нпр., „Ми смо данас нешто сетно“. Ово изражавање своди се на неколико одређених прилога. У руском језику оно уопште и не постоји: не може се рећи „Мы здорово“.

Додајмо овде да српскохрватски језик има богатије могућности од руског и у нешто друкчијем али сличном случају, наиме када у предикату стоји неки глагол са сопственим лексичким значењем, па се он ближе одређује прилогом са значењем које се приписује субјекту. Тако, Галкина Федорук наводи да је у руском немогућно рећи „Он је седео тужно“, „Дошао је сетно“ („Он сидел грустно“, „Пришел печално“)⁵. А српскохрватски се може

⁵ о. с. 277. Она описује ову везу на следећи начин: реч поред глагола која спада у категоријустања, има значење резултата неког процеса, и то резултата који није постао сталан квалитет („тужно“, „весело“). Таква реч може да стоји само уз празан глагол (спону) или уз полуапстрактне („постати“, „изгледати“), али никако уз глаголе који имају своје лексичко значење.

казати, нпр.: „Дошао је тужно, поседео сетно а отишао весело“. Зашто таква могућност ипак постоји — на то се питање може најтачније одговорити ако се узму у обзир семантички преливи, како у прилогу, тако и у глаголу. Што год прилог више значи квалитативни опис начина на који се радња врши („тихо“, „марљиво“, „енергично“) а мање стање које се приписује самом субјекту („тужно“, „весело“), то су могућности за стављање прилога веће. С друге стране, ако глагол значи неку радњу која се збиља може вршити на исти онај начин („тужно“, „весело“) који се јавља и као стање субјектово, такође опадају тешкоће око прављења везе глагола и прилога: „Корача весело“ (иако је он сам, можда, и невесео), „Певуши тужно“⁶. Најнеповољнији за овакву комбинацију јесу случајеви када су глаголи медијални, а прилози значе стање: „Седи тужно“. Неке од таквих веза одиста су и у нашем језику немогуће: „Стоји весело“, „Лежи сетно“. Али и ту постоји једна могућност више, коју, изгледа, руски језик није развио у толикој мери: ако је медијални глагол могуће схватити тако, да он значи и утисак који оставља субјекат, прилози уз њега нису искључени. „Лежи тужно“ значи да неко ко лежи делује тужно на околину, на гледаоце. У овој вези понекад сасвим нестаје помињано значење субјектовог стања а преовлађује значење деловања, утиска на око; тада се везе граде још слободније: „Ова врба стоји тужно над рибњаком“, „Тужно спава природа под снегом“ итд.

О могућностима таквог повезивања појмова, тј. одређивања глагола прилозима, биће још речи и у трећем одељку. Важна је семантика прилога и семантика глагола, из чега и произлазе њихови синтагматски спојеви. Али та иста семантика, и према томе исте могућности синтагматског комбиновања, постоје и у другим језицима, само што и од структуре језика зависи шта се може изрећи прилошки а шта је сасвим немогуће.

II

Постоје облици који су само привидно прилози, а који, у ствари, представљају почетне делове сложених придева. Ти сложени придеви могу бити од две врсте: када се њима казује

⁶ У речнику Броз-Ивековића: пође радо и весело (s. v. весео); они га весело послушају (ib.); па бесједи тихо, жаловито (s. v. жаловито); да онако жалосно не пропадну (s. v. жалостан); тужно сузе пролијевао (s. v. тужан).

напоредност два равноправна придевска појма (полусложенице) и када први само ближе одређује или модификује други, основни (праве сложенице).

За заставу која је састављена од беле и црвене половине рећи ће се „бело-црвена“ застава. Део „бело“ не треба сматрати прилогом него само придевом који је уобличен тако да се помоћу спојног вокала *о* може ослонити на други придев, с којим чини целину. Да ти почетни делови сложених придева нису прилози, сведоче сложенице чији први придев има у мушком роду завршетак *-ски* (*-чки*, *-шки*), па би и прилог по правилу имао исти такав завршетак (нпр. француски: француски), али се у сложеницама јавља уобличење са завршетком *-ско* (француско-пруски рат).

Није друкчији случај ни онда, када у придевској сложеници први део модификује други или — што је исто — сложени придев постаје од синтагме у којој је већ постојао сличан однос чланова: „народноослободилачки“ значи „ослободилачки“ у једном нарочитом смислу (народ је вршио своје ослобођење), а може се исто тако рећи да је сложеница постала прикладним попридевљавањем синтагме „народно ослобођење“. Ни овде *о* на крају првог дела није ништа друго него спојни вокал, иако је однос између делова нешто друкчији него у првом случају. И у сложеницама овог типа, ако први придев има завршетак *-ски*, то *-ски* се приликом спајања мења у *-ско*: „грађевинскотехнички“ према „грађевинска техника“. Сетимо се да и у именичким сложеницама имамо различите односе између делова („водопија“ — који пије *воду*, „ладолеж“ — који лежи у *хладу*, а има и других, придевско-именичких комбинација итд.), па опет огромна већина таквих сложеница садржи спојни вокал *о* (одн. *е*, ако то изискују фонетски услови).

Против могућности да се почетни део сложенице схвати као самостална реч, тј. као прилог, говоре и они случајеви, када први део представља неки окрњен придев, какав се иначе не употребљава ни у придевској ни у прилошкој служби. Реч „монархофашистички“ значи „монархистичко-фашистички“, али пошто први део нема више никакву синтаксичку функцију већ само семантичку, за то је довољан и корен речи као носилац значења, те је могућно овакво скраћивање првог придева.

Као што се већ могло видети, однос између делова у сложенем придеву значајан је и за правопис: при напоредности де-

лова ставља се цртица између њих, док при одредбеном односу постаје једна реч.

Разуме се, постоје и начелно друкчији случајеви — када прилог одиста ближе одређује придев, као што и гласи један од ставова дефиниције о прилогу. А то нису увек само очигледни случајеви, као „врло добар“ или „временски удаљен“, већ се појављују и спојеви које је доста тешко, па чак и необично тешко разликовати од описаних напред сложених придева. Узмимо као пример једну реченицу Исидоре Секулић: „Одонуд вам се ваздух чини врело виолетан и олујан“ (Аналитични тренуци и теме I, Београд 1941, 52). Да ли је то врео и у исти мах виолетан ваздух, тј. „врело-виолетан“ (по правопису), или је ту виолетна боја — у фигури — врела, тј. некако друкчије виолетна, модификовано виолетна, те је ваздух (по правопису) „вреловиолетан“, или се само допунски (иако и ту помоћу одредбене речи) описује — уз које је пропратне моменте, уз које друге нијансе, ваздух виолетан: „с нотом врелине“, дакле, „врело виолетан“? Пошто понекад, као нпр. овде, сва три тумачења леже у оквирима језичких могућности, важно је на првом месту упозорити писце да употребљавају исправну графију према ономе што желе да кажу, јер, као што се види, правопис одлучује о нашем разумевању примера. Када је правопис непоуздан (или, рецимо, застарео) а желимо што тачније да сазнамо вредност тог првог дела сложеног појма, треба да се руководимо оваквим закључивањем: ако су појмови упадљиво еквивалентни (као код бело-црвене заставе) биће да је у питању полусложеница; ако се спој лако, без насиља може замислити и као именичка синтагма (уп.: „народно ослобођење“, „грађевинска техника“), у питању је, вероватно, придевска сложеница; ако пак није ни један ни други случај и ако уз то констатујемо да би се први део у овом случају завршавао на *-ски* а не на *-ско*, када би уопште био таквог облика, онда имамо посла са правим прилогом испред придева. У наведеном примеру не чини нам се да су врелина и виолетност равноправни и напоредни атрибути ваздуха; не чини нам се ни то да је дошло до попридевљавања неког већ датог, утврђеног појма „вреле виолетности“. Мислимо да је прилогом „врело“ само ближе описан придев „виолетан“ и да би се рекло, рецимо, „аветињски виолетан“ а не „аветињско-виолетан“ ваздух — те да је пример Исидоре Секулић у погледу

правописа исправан. — У изговору одн. слушању помаже и начин наглашавања првог дела; али тај критеријум отпада када је у питању само писана реч.

III

Постоје придеви према којима се прилози граде без икаквих тешкоћа (лѣп - лѣпо, врѣменскій: врѣменскій); постоје, затим, придеви са више значења, па се само према извеснима међу њима ствара прилог (врѣдан: врѣднѡ у значењу „марљиво“, „трудољубиво“, али када придев „врѣдан“ значи „скупоцен“, „драгоцен“, као нпр. у реченици „Набавио је врѣдан алат“, он нормално нема прилога); постоје, најзад, и такви придеви према којима се прилог може замислити само с насиљем над сопственим језичким осећањем, уз допуштање неуобичајених стилских слобода, или уопште никако (вунен, сијалични и др.). Овде ће се покушати да се да само неколико начелних објашњења о овој појави.

Битне особине прилога најбоље је проучавати у њиховој служби ближег одређивања придева и глагола. Јер се ближе одређивање других прилога — ако се оно врши прилозима, посталим од придевских корена — своди на односе који постоје већ и при одређивању придева прилогом. Тако, нпр., наш спој „врело виолетан“ може да одређује не само именицу, као у помињаном примеру, него и глагол: „Врело виолетно изгледа ово олујно небо“ — и на тај начин добивамо случај одређивања прилога прилогом. За проучавање прилошких особина остаје као типична само служба уз придеве и уз глаголе.

Међутим, треба погледати шта је то уопште „ближе одређивање“, и то, с једне стране, ближе одређивање именица (служба придева) а, с друге стране, ближе одређивање придева одн. глагола (служба прилога). Све то троје врло је различито по својој природи. Потенцијали једне, друге и треће врсте речи које се могу одређивати веома су несродни, а „ближе одредити“ и значи објавити нешто из потенцијала речи, схваћеног, разуме се, у ширем смислу, тј. и као скуп разних спољних одредаба и привремених карактеристика, а не само иманентних особина и својстава. Сматра се да су службе ближег одређивања придева и одређивања глагола зближене једним чиниоцем (и стога их врши иста категорија речи,

тј. прилози): у њима се одређује нешто непроменљиво, нешто што је индиферентно према роду, броју и другоме⁷, док при одређивању именица није исти случај, бар не у нашем језику и у језицима сличне структуре. Али тај моменат није обавезан за све језике а осим тога он се не тиче семантике речи већ, практично, само природе односа међу разним врстама речи и чак се, на крају крајева, може узети као формално питање. Важно је то да се семантика именица, придева и глагола у толикој мери разликује, да је немогућно употребљавати семантички исте одредбе за сваку од тих врста речи, или — преведено на језик граматичких категорија — није могућно имати прилог према сваком придеву, па ни служити се истим прилозима при одређивању глагола и при одређивању придева.

Најшире су могућности при одређивању именица и стога је придевска категорија богатија по врстама и по количини лексике од прилошке. Пошто именице значе реалне предмете на којима се запажа мноштво особина, пошто, у ствари, именице и служе да означе скуп особина, то се све те особине могу посебно истицати придевима: именица се одређује и по квалитету — при чему ту треба подразумевати велику скалу најразличитијих квалитета: боју (црвен), разна физичка својства уопште (тврд, провидан, хрпав, четвртаст, топао) — и по мери, вредности (велики, безбројан, јевтин, двоинарски), и по пореклу, саставу, односној карактеристици (вунен, водонични, туђински), по припадању у ужем или ширем смислу (очев, сеоски), по временском односу (тадашњи, давнашњи), по односу у простору (тамошњи, блиски) итд. — а све би се то дало и даље рашчлањавати у мноштво подтипова и прелива.

Међутим, придеви већ значе само једну особину, апстраховану из предмета, тако да је одређивање самих придева сведено на много сиромашније могућности, па је категорија њихових одређивача — прилога приметно сужена. Особину, тј. придевску реч, можемо одредити у погледу њеног интензитета, евентуално и у погледу неке сличности, асоцијације коју она ствара. „Црвено“ као особина не може бити ни четвртасто ни безбројно. Али треба имати у виду да речи којима се врши одређивање, описивање,

⁷ Тумачење А. Белића, о. с. 113.

могу имати метафорична значења; стога, ако особина (црвено) и та метафорична значења чине у свести целину, језик често прибегава прилошко-придевском споју. Тако, „црвено“ може бити и „тврдо“ и „стакласто“ и „провидно“, па чак, рецимо, и „вашарско“ и „блиско“ и ко зна какво све још, што не би био случај при буквалном поимању речи „тврд“, „стакласт“, од којих се у том случају не би градили прилози.

Начелно све то исто — разуме се друкчије у појединостима — вреди и за глаголе. Радње се могу вршити (или збивања се могу догађати) на извесне начине; на квалитативно добар и лош начин, различито по дужини трајања, по интензитету, и уопште са карактеристикама које датој радњи или збивању могу по природи ствари одговарати. Нпр., може се немарно учити, али не може неко немарно да расте или да се немарно раздајује. Не може се замислити да се ма шта ради или збива наранцасто, петоугаоно, лесонитски. Али фигуративна употреба и овде умногоме проширује могућности, јер изазива и такво изражавање као „звучати рогљасто, топло, тврдо“, па чак и „звучати црвено“ или „плавичасто“, опет зависно од асоцијација код ствараоца одговарајућег појмовног споја.

Када се узме у обзир шта се све може а шта по природи ствари не може одређивати у придеву одн. глаголу, види се да неки елементи, који су могли бити одређивани код именица, овде потпуно изостају. Зато и има придева поред којих не постоје одговарајући прилози. Такви су, нпр., присвојни придеви у ужем смислу: Петров, мајчин, мачкин. Начин вршења неке радње нијачо не може припадати некоме, а ако се жели рећи да тај начин подсећа на мачку или било на кога или било шта, што има своје типичности, граде се прилози на *-ски*, *-чки*, *-ћи*, *-ји* а не придеви на *-ов* или *-ин*: „делује мачећи“, „поступа наполеоновски“. Без одговарајућих прилога су и придеви који показују неки строго одређени однос у оквирима места или времена: тамошњи, тадашњи, давнашњи, будући, прошли. Израженост било каквог односа у придеву и с тим у вези његов етимолошки мотивисан лик представљају, уопште узев, чинилац који омета прелажење у прилоге: ливадски, вунени, водонични, ушни. Јер овакви придеви значе само попридевљени (за потребе правилнијег или лакшег изражавања) однос између име-

ница — аблативни, партитивни, однос намене, порекла итд. — и ти придеви, у својем буквалном значењу, не могу да значе ближку карактеристику неке особине или начина вршења радње, другим речима, немају зашто да постају прилози.

Али о свим тим могућностима прелажења у прилоге треба непрестано говорити с оградама, и то највише из следећа два разлога. Први смо већ споменули: то је велика и све већа способност придева да стварају побочну фигуративну семантику. Захваљујући говорној пракси и добрим писцима којима успева да лансирају нове метафоре све је мање придева који се не могу схватити и у неком помереном значењу, а то често води у могућности прилошке употребе. У језичкој пракси се већ утврдило да у придеву „апотекарски“ лежи алузија на скупоћу, те се може рећи „Он наплаћује апотекарски“; утврдило се и то да „четвртасто“ може значити „неспретно“, „несливено“; продире асоцијација да „најлонски“ значи „фино“, „квалитетно“. Итд. Друго: постоји једна категорија глаголских значења, помоћу које се може направити продор готово на сваком месту где придев пружа отпор при превођењу у прилог. То су глаголска значења „изгледати“, „деловати на чула“, „деловати“ уопште. Ванредно су широке могућности стављања прилога уз глаголе који имају или могу имати таква значења. Јер овде више немамо посла са ближним одређивањем, са „извлачењем“ неког елемента из глаголског потенцијала, већ са једним додатком за исказивање утиска, сличности, поређења. Може се рећи: „Ова материја није вунена, али делује некако вунено“; „Девојка се чешља некако вунено“ (што значи да њен начин чешљања подсећа на вуну; сам „начин“ иначе не може бити „вунен“ никако); „Трава у баштици делује ливадски и умирујући“; „Оно дрво цвета наранџасто“ (чуло вида тако прима начин цветања). Како све може нешто да реагира, да се испољава, да дејствује — рецимо у хемији, у технологији — о томе ће стручњаци знати боље да кажу; али им у сваком случају језик пружа могућности да направе чак и прилоге као „водонично“, „венозно“, „лесонитски“, само ако појмови у корену тих прилога садрже било какве специфичности, кадре да послуже као карактеристика.

Пошто су при грађењу прилога у великој мери битна метафорична значења одговарајућих придева, проблем задира и у поље стилистике. Јасно је да је за потврду свих ових, овде сумарно изнетих тврђења потребна даља студија и опширно трагање по књижевној грађи; констатоваћемо само да систем стварања и употребе нових прилога према постојећим у језику придевима одиста удара извештан печат на стил појединих књижевника.

Ирена Грицаић